

на память-та

на мили-ть ми дъчича

стоенча и женда.

Отъ сердечнѫ любовъ

посланица

ОБЪЯВЛЕНИЕ.

Въ име-то и за поменъ на тия ми дѣчица,
ще се дава въ даръ тоя Букварь на всѣки сиромахъ ученикъ, отъ дѣто и да биде, за кое-то и всѣки може свободно да се отнесе до съчинитель-тъ му.

— 80 —

§ 1) ЗА БУКВЫ-ТЪ.

Френскій язикъ има 25 букви *), тил сѫ:

1) Главни или начални букви:

A B C D E F G H I
J K L M N O P Q R
S T U V X Y Z

2) Рѣдовіе или обыкновенни букви:

a b c d e f g h i j
k l m n o p q r s
t u v x y z

*) Нѣкои считатъ тукъ и сложнѣ-тѣ букви W, и тѣй френска-та азбука состои отъ 36 букви, но то не е справедливо; понеже тая сложна буква не е коренца.

3) Краснописъни главни или начални букви:

А В С Д Е Т Щ И Ј Џ Ќ Ѓ

М Н О Щ І Ѕ Ї Ѓ Ђ Њ

Ѡ Ћ Ѱ Ӯ

Ѥ В С Д Е Т Ѓ И Ј Ї Ќ

Ѧ М И О Р Ї Ѓ Ї Ј Ї Ђ

Ѡ Ћ Ѱ Ӯ

4) Краснописъни малки или рѣдовіе букви:

ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ

ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ

а б с д е т ѡ и ј ѕ ч щ ю џ

и є ѹ ѻ ѻ ѻ ѻ ѻ ѻ ѻ ѻ ѻ ѻ ѻ

§ 2) ПРАВИЛА ЗА ПРОИЗНОСЯНЬЕ-ТО НА ФРЕНСКИ-ТЪ БУКВИ И СЪОТВЪТСТВЕННОСТЬТА ЫМЪ СЪ БѢЛГАРСКЫ-ТЪ.

Знакове на Френски-тъ букви.	Произносянъе-то ймъ.	Съотвѣтственни Ымъ букви въ бѫлг. язикъ.
Aa	а	а
Bb	бé	б
Cc	сé	с
Dd	дé	д
Ee	é	е
Ff	éфъ	Ф
Gg	жé	ту г, ту ж
Hh	áшь	х
Ii	и	и
Jj	жи	ж
Kk	ка	к
Ll	éль	л
Mm	éмъ	м
Nn	énъ	н
Oo	о	о
Pp	пé	п
Qq	ку, кю	к
Rr	érъ	р
Ss	éсь	с
Tt	té	т
Uu	ю,	ю
Vv	вé	в
Xx	иксъ	кс, извед. произ.
Yy	игрекъ	и
Zz	зедъ	з

Тия букви се дѣлятъ на: 1) гласни и 2) безгласни. Гласни-тѣ сѫ 6, а именно: **а, е, і, о, у** и **ю**.—Тѣ се називаватъ за това гласни, защото сами, и безъ помощъ-тѣ на нѣкоя друга буква, могжатъ да се произнескатъ; и—да составяватъ единъ звукъ, единъ гласъ.

Безгласни-тѣ сѫ всички-тѣ други 19, а именно: **б, в, д, ф, г, х, ж, к, л, м, п, р, ѡ, с, т, в, ў, љ, њ, ъ, ъ**.

Тѣ се називаватъ за това безгласни, защото сами, и безъ помощъ-тѣ на една гласна буква, не могжатъ да се произнескатъ; и—да составяватъ единъ звукъ, единъ гласъ.

Забѣлжка. 1) За да се произнесе вирочемъ една крайна безгласна буква, стави се едно нѣмое е на края на слово-то, или на слогъ-ть, кое-то съответствува на бѣлгарски-тѣ крайни букви **ъ** и **ь**.

Звучно-то произносяніе на една гласна буква промѣнува се ёще и чрезъ гласоударенія-та, кои-то сѫ въ Френскій язикъ три, а именно: 1) удареніе остро accent aigu ('); 2) удареніе тежъко accent grave (^), и 3) удареніе сложно accent circonflexe (^). Тия ударенія се ставятъ само надъ гласни-тѣ букви и разновидно имъ промѣнуватъ първовътино-то звучно произношеніе.—Освѣнъ туй, въ Френскій язикъ има ёще и знакъ (,) седиль називаемъ (cedille), кой-то се стави подъ рѣдъ-тѣ и подъ буква **е**, кога она стои предъ а, о, и и трѣба да се произнесе като бѣлг. **е**, а не като **и**.

§ 3) Произносяніе на гласни-тѣ букви.

а се произнося като бѣлгарское **а**.

а съ сложно удареніе произнося се протѣгнато.

е се произнося като бѣлгарское **е**.

é съ удареніе остро произнося се также, но съ затворени почти уста, и се називава **е** закрыто (é fermé).

è съ удареніе тежъко произнося се съ по отворени уста и се називава **е** открыто (è ouvert).

ê съ сложно удареніе произнося се протѣгнато.

е безъ удареніе и на края на двусложни-тѣ, или многосложни слова, не се произнося, и се називава **е** безгласно (нѣмо, e muet), и съответствова на бѣлгарски-тѣ букви **ъ** и **ь**. Същимъ образомъ и **е** безъ удареніе (нѣмое), ако се намира и въ среда-та на едно слово, то оно въобще не се произнося.

е преди **м** и **н** произнося се като **а**.

і се произнося като бѣлгарское **і**.

і преди **м** и **н** се произнося като **е**.

ї съ сложно удареніе се произося протѣгнато.

о се произнося като бѣлгарское **о**.

ö съ сложно удареніе се произнося протѣгнато.

у се произнося въобще като бѣлгарское **ю**; но въ нѣкои случаи оно се произнося като съединено **ею**.

û съ сложно удареніе се произнося протѣгнато.

у се произнося като бѣлгарское **и**.

у кога се намира между двѣ гласни букви, въобще се приемва за двѣ **i**, наприм.: appuier (подпиръм) се произнося като appui-ier.

§ 4) Произносянѣ на сложни-тѣ гласни и на дву-
гласни-тѣ букви.

Двѣ или трѣ съединени гласни букви, и които произвеждатъ единъ само звукъ, составляватъ единъ сложни-гласни буквѣ.

А двѣ съединени гласни букви, които произвеждатъ два различни звукове, и които се произносятъ слято, составляватъ единъ двугласна буквѣ.

ai се произнося като бѫлгарското **e**.

au " " " " **o.**

ei " " " " **e.**

eau " " " " **o.**

eu " " " " **eo** съедин.

ie на края на слово-то се произнося като **i**.

oi се произнося като бѫлгарското слято **ya**.

ou " " " " **u.**

oy состоящее отъ ои, се произнося като **uай**.

§ 5) Произносянѣ на безгласни-тѣ букви.

b се произнося като бѫлгарското **b**.

c преди **e**, **i**, се произнося като бѫлгарското **c**, или френското **s**.

c преди **a**, **o**, **u**, и преди безгласни-тѣ се произнося като бѫлгарското **k**, по само въ слово second (втори), оно се произнося като бѫлгарското **g**.

c впрочемъ, когато то има седиль (**ç**), то оно се произнося и предъ **a**, **o**, **u**, като бѫлгар. **c**.

ch се произнося въ чисто френски-тѣ слова като бѫлгар. **chi**; а въ чужди-тѣ като **k**.

d се произнося като бѫлгарското **d**.

f " " " " **f.**

g преди **a**, **o**, **u**, и преди безгласни-тѣ се произнося като бѫлгар. **g**.

g преди **e**, **i**, се произнося като бѫлгар. **ж.**

Забѣлжка. 2) За да се приаде впрочемъ на тая буква звукъ-тѣ на бѫлгарското **г**, и преди **e**, **i**, то се стави между тѣхъ **и**.

gn се произнося като бѫлгарското **ни**; освенъ малко иѣкои исключенія.

h въобще не се произнося, или е като полгласна буква; но кога подирня-та му буква се произнося съ гърло, то оно се произнося като бѫлгарското **х** (haine, хѣнъ завистъ).

j се произнося като бѫлгарското **ж**.

k " " " " **k.**

І се произнося като българското л.

м предъ една гласна произнося се като бълг. **м**

м предъ **р** се произнося въобще като бълг. **и**

п предъ една гласна произн. чисто като бълг.

Когато впрочемъ **m** и **n** се поставени предъ
една безгласна буква, то тѣ се произносятъ
носно; кое-то произносянѣе письменно не
може да се изрази, и приблизително прилича
на бѣлгарское **иГ**, съ посъ-тѣ произнесено.

Р-кога се памира между **m** и **t**—совсѣмъ не съ произнося. Напримеръ: promptitude (пронти-
тудь) скорость.

q се произнося като българското **к**; но тая буква има всякога подиря си гласнѣк-**тѣ**, буквъ **ш**, която всякога се умалчива както напримѣр *que* (*кѣ*), *qui* (*ки*) (*ши*, *кои*).

г се произнося като българското Р

S " " " " **C.**

S кога се намира въ средата на едно слово, между двѣ гласни букви, то се произноси като българското з.

t се произнося въобще като бѫлгарское т; но кога има подиря си букви **ie**, **ia**, **io**, то он се произнося като бѫлгарское **c**. Впрочем тука има нѣколько исключенія.

У се произнося като българское в

Х се произнося като български-тъ букви **кс** изведнождъ произнесени, наприм.: fixe (фиксъ непомърднй).

въ среда-та на едно слово и между двѣ гласни букви се произноси като бѫлгарското з.

з се произнося като българското з; напримѣръ: zéro (зéро) нула.

§ 6) ЗА СРИЧАНЬЕ-ТО НА ФРЕНСКИ-ТЬ БУКВИ.

¹⁰Ba, be, bé, bè, bi, bo, bu-

^cCa, ça, cé, cè, co, çò, cu, çù,
^hCha, che, ché, chè, chi, cho, chu,

Ba Cla, cle, clé, clè, cli, clo, clu,
Ba Da, de, dé, dè, di, do, du

Fa, fe, fé, fè, fi, fo, fu,

Ga, ge, gé, gè, gi, go, gu,

^HGea, gue, gué, guè, gui, geo,
^HGla, gle, glé, glè, gli, glo, glu,

Ha, he, hé, hè, hi, ho, hu

³_b) a, je, jé, jè, ji, jo, ju,

Ka, ke, ké, kè, ki, ko, ku,
 La, le, lé, lè, li, lo, lu,
 Ma, me, mé, mè, mi, mo, mu,
 Na, ne, né, nè, ni, no, nu,
 Pa, pe, pé, pè, pi, po, pu,
 Qua, que, qué, què, qui, quo,
 Ra, re, ré, rè, ri, ro, ru,
 Sa, se, sé, sè, si, so, su,
 Ta, te, té, tè, ti, to, tu,
 Va, ve, vé, vè, vi, vo, vu,

---

§ 7) За сричанъ-то на френски-тѣ букви сложнимъ образомъ, и за цѣло-то произносянѣе на едносложно, двусложно и многосложно слово.

Mon мой, ton твой, son неговъ, bon добръ, sang кржвь, ta моя, la твоя, sa негова, bonne добра, la vertu добродѣтель, le chant пѣянье.

Le pain хлѣбъ, l'eau вода, le feu огнь, le sel соль,

le chat котка, l'oeuf яйце. Dieu Богъ, le père баща, la mère майка, le fils сынъ, le frère братъ, la soeur сестра; l'âme душа, l'esprit духъ, la santé здравье, la chambre стая, одая, l'enfant дѣте, le garçon момче, la fille момиче, le roi царь, la reine царица; le jour день, la nuit нощъ, le matin утро, le midi пладнѣ, le soir вечеръ, l'ancre чернило.

La semaine недѣла, l'abécédaire букварь, la grammaire грамматика, la chanson пѣснь, le louange хвала, le papier книга, le crayon карандашъ, l'étourdissement заглушаванье, la prononciation произносянѣе, l'abolition унищожаванье, l'engloutissement поглощанье, l'insurrection восстаніе, la révolution бунтъ, la resurrection воскресеніе.

---

§ 8) Изрѣчения (ФРАЗИ) и ПРЕДЛОЖЕНИЯ.

Dieu est bon.—Богъ е добръ.

Mes parents sont bons.—Мои родители сѫ добри.

Mon frère este juste.—Мой братъ е справедливъ.

Ses soeurs sont aimables. Сестри-тѣ му сѫ обычни.

La lune est claire.—Мѣсяцъ-тѣ е ясенъ.

Cet arbre est grand.—Туй джрво е голѣмо.

Cet enfant еts aimable.—Туй дѣте е обычно.

Le cheval еts utile.—Конь-тѣ е полезенъ.

L'enfant aimable prévient les desirs de ses parents.
Добро-то дѣте предупрежда желанія-та на
свои-тѣ родители.

Il faut aimer son prochain que soi-même.
Трѣба да обичами ближнія си като себе си.
La reconnaissance est le plus saint devoir humain.
Благодарность-та е най священна-та человѣ-
ческа должностъ.

L'homme ingrat est le plus haï et méprisé.
Неблагодарнія человѣкъ е най много умразенъ
и ненавидимъ.

Les fleurs et les arbres font l'ornement de la terre.
Цвѣти-та и дрѣвета-та составляватъ украше-
ніе-то на земя-та.

Le travail fait l'homme sain, et la paresse le fait malade.
Работа-та прави человѣкъ здравъ и лѣпость-та
го прави боленъ.

§ 9) ТЕМЫ ЗА УПРАЖНЕНИЕ.

2) Fables allégoriques.

I.

Chaque matin une jeune déesse ouvre les portes
de l'orient, et répand la fraîcheur dans l'air, les fleurs
dans la campagne et les rubis sur la route du soleil.

Fables allégoriques. Аллегорически басни.

chaque всяка	la fraîcheur свѣжестъ
matin сутрина	dans l'air въ воздухъ-тъ
une една	les fleurs цвѣти-та.
jeune млада	dans по
déesse богиня	la compagnie поле-то.
ouvre отваря	les rubis рубины
les portes порты-тѣ	sur на
de l'orient на истокъ-тѣ	la route путь-тѣ
et répand и разпрѣска	du soleil на слѣнце-то.

À cette annonce, la Terre se réveille et s'apprête à recevoir le dieu qui lui donne tous les jours une nouvelle vie ; il paraît, il se montre avec la magnificence qui convient au souverain des cieux. Son char, conduit par les Heures, vole et s'enfonce dans l'espace immense qu'il remplit de flammes et de lumière. Dès qu'il parvient au palais de la souveraine des mers, la Nuit, qui marche éternellement sur ses traces, étend ses voiles sombres et attache des feux sans nombre à la voûte céleste.

À cette
annonce
la Terre | при това
извѣстие
Земя-та

se réveille
et s'apprête
à recevoir
le dieu
qui lui donne
tous les jours
une nouvelle vie
il paraît
il se montre
avec la magnificence
qui convient
au sauverain
des cieux
son char
conduit
par les Heures
vole
et s'enfonce
dans l'espace immense

qu'il remplit
de flammes
de lumière
Dès qu'il parvient
au palais
de la souveraine des mers

la Nuit qui marche
éternellement
sur ses traces

се събужда
и се приготвя
да приемни
богътъ
който ѹ дава
всѣки денъ
единъ новъ животъ
вижда се
той се показва
съ великолѣпие-то
кое-то приличя
на верховникъ-тъ
на небеса-та
колесница-та му
возима
отъ Часове-тъ
хвѣрчи
и се вѣбива
въ огромно-то простран-
ство
кое-то онъ напълни
съ пламаци
съ свѣтилищ
Туку като пристигни
въ палатъ-тъ
на морска-та верхов-
ница
Нощъ-та коя-то вѣрви
вѣчно
по неговы-тъ дира

étend ses voiles sombres
et attache des feux sans
nombre
à la voûte céleste

простира тѣмны-тѣ си
була
и привѣрзва безбройны
огньове
на небесній сводъ

Alors s'élève un autre char dont la clarté
douce et consolante porte les coeurs sensibles
à la vêverie...—une déesse le conduit. Elle vient
toujours en silence recevoir les tendres hommages
des hommes nobles et sensibles.

Alors s'élève
un autre char
dont la clarté
douce et consolante
porte
les coeurs sensibles
à la vêverie
une déesse le conduit
Elle vient toujours
en silence recevoir
les tendres hommages
des hommes nobles et
sensibles

Тогава се подига
една друга колесница
ясность-та на която
сладка и утѣшителна
запоси
чувствителни-тѣ сърдца
до сѫнувань-то
една богиня въ води
ти иди всяко
за да приемни мѫлчишкомъ
нѣжни-тѣ почеты
на благородни-тѣ и чув-
ствителни хора.

Ici, c'est un arc qui brille de si riches couleurs et qui se courbe d'un bout de l'horison à l'autre, ce sont les traces lumineuses du passage de la déesse Iris, qui porte à la terre les ordres de sa Superieure Junon.

Ici c'est un arc
qui brille
de si riches couleurs
qui se courbe
d'un bout
del'horizon
à l'autre
ce sont les traces
lumineuses
du passage
de la déesse Iris
qui porte à la terre
les ordres
de sa Superieure Junon.

Тукъ има една джга
която блѣщи
съ толкова богаты бои
която се вглеж
отъ единиця край
на небосклонъ-тъ
до другия
това съ дири-тъ
свѣтливи
на преминуванье-то
на богиня-та Ирисъ
която носи на земя-та
заповѣды-тъ
на Верховна-та си Юпона

Là ce sont les vents agréables qui si doucement endorment l'homme fatigué; mais ils se transforment aussi en des tempêtes horribles, qui, comme des génies, tantôt se jouent dans l'air, tantôt luttent les uns contre les autres pour soulever les flots.

Là ce sont les vents agréables.
qui si doucement endorment
l'homme fatigué
mais ils se transforment
aussi en des tempêtes
horribles
qui comme des génies
tantôt se jouent
dans l'air
tantôt luttent
les uns contre les autres
pour soulever les flots

Тамъ сѫ пріятни-тъ вѣ-
трове
които толкова сладко
приспиватъ
уморенія человѣкъ
но тъ се преобрѣщатъ
также на страшны буры
които като самодиви геніи
ту си играятъ
въ воздухъ-тъ
ту се борятъ
едини-тъ срѣщу други-тъ
за да подигнатъ волны-тъ

On voit encore au pied de cette montagne une grotte, asile de la fraîcheur et de la paix. C'est là qu'une nymphe bienfaisante verse de son urne intarissable le ruisseau qui fertilise la plaine voisine; c'est là qu'elle écoute les voeux des paysans d'avoir les plus grands soins pour leur semaines.

On voit au pied
montagne
grotte
asile
Вижда се на подножиє-то
гора
пещера
прибѣжище

de la fraîcheur
paix
c'est là
qu'une nymphe
bienfaisante
verse
de son urne

intarissable
le ruisseau
fertilise
plaine
voisine
c'est de là
qu'elle écoute
les voeux
des paysans
d'avoir
les plus grands soins
pour leur semailles.

на свѣжестъ-та
миръ
тамъ е
дѣто една нимфа
благодѣтельна
излива
отъ пейнж-тѣ вазж
(саксія)
неизчерпаема
рѣчк, потокъ
уплодотворява
равнина
сосѣдня
отъ тамъ е
дѣто тя слуша
желанія-та
на селяне-тѣ
за да има
най голѣмы-тѣ грижи
за сѣдьбы-тѣ имъ.

2) Le séjour du temps.

Aux extrémités du monde connu, et au couchant
du soleil, est une plaine inculte et aride, où le Temps,
monstre créé avec la terre, règne despotiquement.

Aux extrémités
monde connu
au couchant
soleil
est une plaine
inculte
aride
où le Temps
monstre
créé
avec la terre
règne
despotiquement

На крайща-та
свѣтъ опознатъ
на заходанье-то
слънце
намира се една равнина
необработена
суха
дѣто Время-то
чудовище
создано
съ земъ-тѣ
царува
деспотически

Ce fier tyran élevé sur une colonne de marbre blanc étale sur un-même front les grâces de l'adolescence et les rides de la vieillesse. Son corps toujours prêt à voler, porte sur son pied, qu'il appuie légèrement sur une horloge de sable, *les Heures*, qui font couler ce sable et lui comptent scrupuleusement tous les grains.

Ce fier tyran
élevé
sur une colonne
marbre blanc
étale
sur un-même front

Тоя гордъ мѧчитель
важзкаченъ
на единъ ст҃лѣбъ
бѣлъ мраморъ
показва
на едноисжющо-то си чело

les grâces
adolescence
les rides
vieillesse
son corps
toujours
prêt à voler
porte
sur son pied
qu'il appuie
légèrement
horloge
de sable
les Heures
font couler
lui comptent
tous les grains

пріятности-тѣ
младость
бржчкы-тѣ
старость
тѣло-то му
всякога
готово да хважчи
носи
на кракъ-тъ си
когото опира
легко
часовникъ
отъ писакъ
Часове-тѣ
правять да се изсыпва
му читжть
всички-тѣ зжриа.

Mais ce monstre, également dur sans égards, ni pour l'âge, qu'il affaiblit; ni pour les conditions, qu'il anéantit; ni pour les deux sexes, ni pour l'esprit qu'il énerve: agitant ses ailes longues et bleuâtres, chasse loin de lui les Jours, les Mois et les Années.

Tels sont les jeux, qui amusent le Temps. Devant lui passent toutes les générations; les vieillards poussés par les hommes d'un âge viril et ceux-ci par des enfants.—Tel est le Temps qui

engloutit et dévore tout; mais à la fin des siècles ce monstre, dévoré lui-même, expirera aux portes de l'Éternité.

Mais également dur sans égards pour l'âge

affaiblit les conditions
anéantit
les deux sexes
l'esprit énerve
agitant ses ailes
longues bleuâtres
chasse loin de lui
les Jours, les Mois, les
Années
tels sont les jeux
qui amusent
devant lui passent
toutes les générations
les vieillards poussés
par les hommes d'un âge

viril
ceux-ci par des enfants
engloutit et dévore
à la fin des siècles
dévoré lui-même
expirera aux portes

l'Éternité.

но равно немилостивъ
безъуваженіе за возра-

стъ-тѣ
ослабва сословія-та
унишожява
два-та рода
духъ-тѣ изнурява
като мжрда крыла-та си
дхлги синькави
гони далечь отъ себе си
Дны-тѣ, Мѣсяцы-тѣ, Го-
дины-тѣ
такива смѣигри-тѣ
които развлечиатъ
предъ него преминувать
всички-тѣ поколѣнія
старци-тѣ бутнати
отъ человѣцы-тѣ на
мжжки возрастъ
а тie отъ дѣца-та
поглажа и истощава
на края на вѣкове-тѣ
истощено оно само
ше издѣхни предъ Пор-
ты-тѣ
Вѣчность-та.

§ 10) PROVERBES et SENTENCES.

Le commencement de la sagesse est la crainte de Dieu.

Ne remettez point à demain ce que vous devez faire aujourd'hui.

L'âme du paresseux ressemble à une terre qu'on ne cultive pas.

Celui qui nous flatte, veut nous tromper, ou il a besoin de nous.

Le nom d'ami est commun, mais en effet est rare.

Il n'y a rien de plus traître qu'un flatteur.

Ne fais pas tout ce que tu peux, mais tout ce que tu dois.

Le travail est pour l'homme un véritable trésor. Mal vient à qui mal fait.

Il ne dépend pas de nous d'être heureux, mais il dépend de nous de mériter de l'être.

Pour être heureux, il faut se contenter de peu.

Ne parlez jamais de ce que vous ignorez.

Qui rit beaucoup, finit par devenir ridicule.

La perfidie retombe souvent sur son auteur.

§ 10) ПОСЛОВИЦИ и ИЗРЪЧЕНИЯ.

Начало-то на мъдростъ-та е страхъ Божий.

Не оставайте за утръб онова, що сте дължни днесъ да направете.

Душа-та на лънивеца прилича на една земя която не се работи.

Който ны ласкае иска да ны излажжи, или пакъ има нуждъ отъ нась.

Име-то на приятель е общо, но дѣйствително е рѣдко.

Най голѣмия предатель е ласкателя.

Не прави щото можешъ, но щото си дълженъ.

Работа-та е за човѣка едно истинно сокровище (богатство).

Който струва зло, нему дохожда зло.

Не зависи отъ нась да станимъ благополучни, но отъ нась зависи да заслужимъ за да станимъ.

За да си благополученъ, трѣба да се благодаши съ малко.

Не хортувайте никога за това, що не знайте.

Който се смѣе много, най сетнѣ става смѣшенъ.

Вѣроизмѣнство-то пада често на който го струва

A l'oeuvre on connaît l'ouvrier.
Tout ce qui reluit n'est pas or.
Les tonneaux vides rendent le plus de son.
La vaine gloire fleurit , mais ne porte jamais de fruits.

L'homme propose Dieu dispose.
Tout homme peut se tromper.
L'orgueil marche en avant et la honte le suit.
Qui trop choisit prend le pis.
Qui tend un piège s'y prend le premier.
Coeur de fiel bouche de miel.
L'habitude est une seconde nature.
Une brébis galeuse gâte tout le troupeau.
L'âge rend sage.
L'oisiveté est la mère de tous les vices.
La nécessité est la mère de l'industrie.
L'un sème et l'autre moissonne.
Les bons comptes font les bons amis.
Heure du matin, heure du gain.
Avec de la patience on vient à bout de tout.
Si vous aimez la vie , ne dissipez pas le temps,
car la vie en est composée.
Persévérence obtient tout.
Qui a santé a tout, qui n'a santé, n'a rien.

По работъ-тѣ се упознава работникъ-тѣ.
Всичко що свѣти не е злато.
Праздни-тѣ бѫчови най много кѫнтятъ.
Праздна-та слава цѫвва , но никога не дава плодъ.

Человѣкъ си предлага, а Богъ располага.
Всѣки человѣкъ може да се излажзи.
Гордость-та вѣрви напредъ, а срамъ-тѣ подиря ѹ.
Който подлага капанъ, пѣрви той се улавя въ него.

Злжно сѫрдце, медни уста.
Привичка-та е второ естество.
Пѣрхава-та овца поврежда всичко-то стадо.
Съ години-тѣ дохожда и умъ-тѣ.
Нужда-та е майка на промысленность-та.
Единъ сѣе, а други жени.
Добри-тѣ смѣтки составляватъ добры-тѣ приятели.

Сутренній часъ е часъ на печалба.
Съ тѣрпѣниe всичко се извѣршва.
Ако обичяте животъ-ть си, не прискайтѣ време-то; понеже животъ-ть е отъ него составенъ.
Постоянство-то всичко придобыва.

Който има здравье — всичко има , който нѣма здравье — пицдо нѣма.

Les difficultés sont le champ des vertus.
Il n'y a que le premier pas qui coûte.
Tel maître, tel valet.
L'homme savant porte toujours avec lui son
trésor.

Continuation des thèmes.

3) LE KIRVANSERAI.

On appelle kirvanseraï des bâtiments assez vastes pour recevoir de nombreux marchands avec leurs bêtes et marchandises nommés kirvans*). Ces édifices sont dûs, presque tous, à la pieté des Paschas, ou de riches particuliers qui les ont fait construire, et les ont placés sous la sauvegarde de la religion. C'est un spectacle bien intéressant que celui d'un kirvanseraï, lorsque, vers la fin du jour, plusieurs kirvans arrivent de divers endroits pour y passer la nuit; de longues files des chameaux et des chevaux viennent y déposer leurs charges précieuses; une foule des cavaliers les accompagnent ou les suivent; ils ont des vêtements variés, des armes, des figures différentes.

Un vieillard, inspecteur du Kirvanseraï, chargé d'y maintenir le bon ordre, est assis à l'en-

*^o) Improprement nommés „caravanes“.

Трудности-тъ сѫ поле-то на добродѣтели-тъ.
Всяко начало е трудно.
Какъвъ-то господарь-тъ, такъвъ и слуга-та.
Ученія человѣкъ всякога носи при себе си
сокровище-то си (богатство-то си).

Продолжение на теми-тъ.

3) КИРВАНЬ-САРАЙ.

Кирвань-Сарай се назоваватъ зданія довольно обширни, за да пріемватъ търговцы-тъ съ стокы-тъ и добитаци-тъ ѿмъ називаеми кирвани. — Почти всички-тъ тія зданія сѫ устроени по милостивѣ-тѣ набожность на Паши-тъ, или пжъ на други частни богати хора, които гы построяватъ и гы поставятъ подъ защита-та на Вѣра-та.

Това е едно зрелище твърдѣ занимателно на единъ кирвань-сарай, когато кѫмъ свршванье-то на день-тъ, мнозина кирвани дохождатъ отъ разны страни за да приминатъ тамъ нощъ-тѣ; джги рѣдове отъ камилы и отъ конѣ дохождатъ за да сложатъ тамъ драгоцѣнны-тѣ си товары; единъ купъ (едно множество) всадници гы съдруживатъ, или гы слѣдоватъ; тѣ имать разны облѣкла, оружія и разновидни образы.

Единъ старецъ, надзиратель на Кирвань-Сарай

trée; il accueille les voyageurs, leur rend le salut et les voeux qu'ils lui adressent; il s'informe de ceux qu'il n'aperçoit point encore; tous se felicite de le revoir, et le traitent avec égards; il veille aux intérêts de ses hôtes.—Et, si à la suite de ces riches kirvans, venus des régions lointaines, il se trouve, par un contraste trop fréquent, quelques malheureux dénués de tout, au nom de Dieu et de Mahomed, ils sont traités comme des frères, qui achèvent plus laborieusement que d'autres le pélerinage de la vie. Ils n'ont pas crainte d'entrer; puisque ils lisent sur la porte d'un Kirvanseraï ces mots, gravés en lettres d'or:

„Le paradis est à ceux, qui nourrissent, pour l'amour de Dieu, les malheureux sons ressources, les orphelins et les esclaves.“

CONCLUSION.

À l'aspect de tels monuments, pourrait-on ne pas arreter quelques instants sa pensée sur l'origine et les pratiques diverses de cette vertu de l'Orient, qui semble s'unir à l'enfance du monde?—C'est surtout dans les contrées où les moeurs ont conservé leur simplicité originelle, où on retrouve encore les habitudes patriarcales, qu'on croit voir encore Abra-

натоваренъ за да удържя добрыя рѣдъ е сѣдиаль при входъ-тъ, онъ приемва пактици-тъ, юмъ отдава поздравление-то и юмъ испълни желанія-та, които тѣ му отправятъ; той се извѣстява за оные, които никакъ ёще не вижда; на всички е драго, че го пакъ видѣли и се обносятъ съ него съ уважение; онъ пази будно интересы-тъ на свои-тъ гости.

И, ако заедно и между тые богаты кирваны се цамиратъ, по единъ противоположность твърдѣ честъ, нѣкои злонолучни хора уголени отъ всичко:—то съ тѣхъ се обносятъ, въ име-то на Бога и на Махомеда, като съ братія; които свѣршватъ по затруднително отъ други-тѣ жизненно-то си пѫтуванье. Тѣ нѣматъ страхъ да влѣзатъ въ единъ Кирванъ-Сарай; защото тѣ читатъ на порты-тѣ му тия слова, издѣланы съ златы букви:

„Рая е за оныя, които, отъ любовъ къмъ Бога, хранятъ злонучни-тѣ и безимотни хора, сирачета-та и робы-тѣ.“

ЗАКЛЮЧЕНИЕ.

При глѣданье-то на такива памятници, може ли нѣкой да не си спрѣ мысль-тѣ, за нѣколко минуты, и да не размысли за происхожданье-то на разно-

ham, oubliant le poids des années, pour courir devant des voyageurs inconnus, et les conjurer de ne pas dédaigner sa démeure.

Dans des lieux où se retrace ainsi la vive image de ces moeurs antiques, le voyageur accueilli, secouru, bénit la fidélité de ces peuples aux pieux usages de leurs pères; il souhaite que le malheur ne puisse les atteindre. Offrir la feuille verte, est pour ces peuples, synonyme de demander l'hospitalité; les serviteurs, les enfants s'empresseront autour du mussafir (hôte); on se dirait qu'il apporte une heureuse nouvelle; on se fait un sujet de joie de sa présence; et déjà il est bien sûr que rien ne sera négligé de ce qui peut lui rendre son séjour agréable.

Même, quelques populations de l'Orient, toujours prêts pour le pillage, semblent, tout-à coup, par une étonnante opposition, oublier leur caractère, pour exercer la plus noble et la plus courageuse hospitalité. Jamais aucun d'eux n'abandonnera l'étranger qu'il aura reçu; la famille entière périra plutôt pour le défendre, pour se préserver de l'affront d'avoir laisser insulter un de ses hôtes; et, à l'bris de ce titre sacré, le voyageur peut traverser les villages, pleins de brigands, protégé à la fois par l'honneur et la Religion. Tous s'indigneront de la seule idée de trahir le malheureux qui se serait réfugié sous leur toit.

видны-тѣ извѣршанія на добродѣтель-та на Истокъ-тѣ, който, виде се, да се е съединилъ съ дѣтство-то на свѣтъ-тѣ? — Най много же се памиратъ еще патріархалны-тѣ обычаи въ онія страни, дѣто прави-тѣ си съ увардили тѣхни-тѣ първообразнѣ простосердечность; ти се сяка че виждашь Авраама, който, като забравя тяжесть-тѣ на години-тѣ си, да тичя опредѣ непознаты пѣтницы, и да гы заклива да не презиратъ живѣлище-то му.

Въ такива мѣста, дѣто таковимъ образомъ се начертава живо-то изображеніе на вѣти-тѣ нрави, пѣтникъ-тѣ пріетъ, спомогијтъ, благослави вѣрностъ-тѣ на тіе народи кѫмъ набожны-тѣ и милостивы обычай на тѣхни-тѣ баши; той юмъ желай за дагы не постигни злополучіе-то.

Да се принесе и подаде единъ зелень листъ, е за тъя народы все одно (съименно) да се поиска гостепріимство; — слугы-тѣ, дѣца-та надбжрзвать се да доджть околъ мусафирипѣ-тѣ (гость-тѣ), сякашь ли че той носи иѣкою благополучнѣ новинѣ; отъ негово-то присѣтствіе си правятъ радостенъ предметъ; и, — онъ е вѣчъ увѣренъ, че нищо не ще се принебрежї отъ това, което може да состави приживаванье-то му по пріятно.

Даже, иѣкои народи на Истокъ-тѣ, всякого го-това за грабителство, сякашь ли че изведицѣждъ, и

4) Le Chien.

Le chien est le modèle, le vrai prototype de l'amitié. Chaque espèce se distingue par un attribut particulier qui est, pour ainsi dire, un hommage rendu à ce noble et généreux sentiment: l'une est spécialement vouée à la garde des troupeaux, et le berger solitaire lui confie sans crainte ses plus chères espérances; l'autre veille autour de notre demeure, et nous donne la sécurité au milieu de nos immenses possessions. Nous dormons sur la foi de son instinct vigilant et protecteur. Le chien fait tourner tous les jours, au profit de l'homme, les dons les plus rares, dont la nature l'a comblé. Il cherche, il interroge, il suit prudemment les traces de la proie, que poursuit l'avide chasseur. Il s'expose pour son maître quand il s'agit de combattre les plus terribles habitants des forêts, et lui devoue à chaque instant son infatigable intrepidité.

Mais considérons plutôt ces animaux au milieu des glaciers du couvent Saint-Bernard, prêtant assistance aux voyageurs qui s'égarent, les guidant au sein des ténèbres, leur créant des routes à travers mille abîmes, et partageant avec les hommes les plus vénérés, les moines du couvent mentionné, les soins perilleux d'une bienfaisance hospitalière.

чрезъ единъ удивителна пропорциональность, забравяха характеръ-тъ си, за да испълнятъ най благородно-то и най юнашко-то гостеприимство.—Никога и никой отъ тѣхъ не ще остави чужденецъ-тъ, когото ще е вѣчъ пріель; по добрѣ ще се изгуби цѣла една челядь за да го забрани, и—да се заварди она отъ срамъ-тъ, за дѣто е оставила да се обезчести единъ отъ гости-тѣ и; и—подъ покрывка-тѣ на тая священна почетъ, пѣтникъ-тѣ може да премини села, пажни съ разбойници, покровителствованъ равнимъ образомъ отъ честь-тѣ и отъ Вѣроисповѣданіе-то.—Всички бы сѫ се разсаждили отъ самъ-тѣ мысль да издаджатъ злополучныя, който бы прибѣгнѣлъ подъ тѣхнія покровъ.

4) Куче-то.

Куче-то е образецъ-тъ, истиннія първообразникъ на приятелство-то.—Всѣки видъ (на кучета-та) се различава чрезъ едно особено, нему принадлежащо свойство, кое-то е, тѣй да кажемъ, една почетъ отдавена на туй благородно и великодушно чювство (приятелство-то):—единъ видъ е особено придаденъ за да варди стада-та, и уединення овчерь му въвѣрява безъ страхъ най мили-тѣ си надежды; други единъ видъ варди будно околъ наше-то живѣ-

Qui n'a pas entendu parler des chiens de la Sibérie? Il semble néanmoins qu'on n'ait pas assez célébré leur intelligence, leur dévouement, leur services, leur générosité. Ils manifestent une étonnante vigueur, et transportent des fardeaux à des distances prodigieuses. On les attelle à des traîneaux.

Mais que fait l'homme, *partout si ingrat*, pour tant de bons offices?—Il attend que ces animaux deviennent vieux, pour exiger leur peau, et pour s'en revêtir.

5) LE LION ET LE TIGRE.

Dans la classe des animaux carnassiers, le lion est le plus grand et le plus fort et souvent le meilleur de tous les animaux. Après le lion c'est le tigre qui surpasse tous les autres animaux en force et en témerité; mais il est ordinairement le plus méchant de tous. À la fierté, au courage, à la force, le lion joint la noblesse, la clemence, la magnanimité, tandis que le tigre est bassement féroce, cruel sans justice, c'est à dire sans nécessité. Il en est de même dans tout ordre de choses, où les rangs sont donnés par la force. Le lion a l'air noble, sa démarche est grave, et tout semble annoncer sa fière et majestueuse intrepidité, se tigre

лице и ни дава безопасность между наши-тѣ огромны владѣнія.—Нie спимъ облѣгнати на вѣрность-та на добрій му и защитителенъ инстинктъ. — Куче-то приобрѣща всѣки день вѣ полза-та на человѣка пай рѣдкы-тѣ си дарбы, съ които Естество-то го е обсыпало. То иска, пыта, слѣдова разумно дыры-тѣ на добича-та, којкто преслѣдова алчній ловѣцъ. Оно се излагж за господарь-тѣ си, когато ще е нужно, да се бойно надвѣятъ пай страшны-тѣ жители на гори-тѣ, и на всяка минута му придава неуморимѣ-тѣ си неустранимость.

Но да разглѣдамы по напредъ тъя юнашки животны на ледици-тѣ на Монастирь-тѣ Свят. Бернхарда (вѣ Швейцарія), като даватъ помошь на пѣтници-тѣ, които се загубватъ, като гы водятъ измежду тѣмнины-тѣ, като їмъ правятъ пѣтища чрезъ хиляды ямы, и—като раздѣлятъ съ пай почитаемы-тѣ человѣцы—калугеры-тѣ на Монастирь-тѣ — опасны-тѣ грижи на едно гостепримно благодѣяніе.

Кой не е чулъ да се хортува за кучета-та на Сибирь? Вижда се впрочемъ, че не їмъ сѫ довольно славили разумность-тѣ, преданность-тѣ, заслуги-тѣ и юначество-то.—Тѣ показватъ единъ удивителнѣ якости, и принасятъ товары вѣ твѣрдѣ голѣмы пространства. Впрагжатъ гы на шайны.

Но що струва человѣкъ, *иавсѫдѣ* толкова не-

cependant a l'air ignoble et un caractère de la basse méchanceté et de l'insatiable cruauté; il n'a pour tout instinct qu'une fureur aveugle, qui ne connaît, qui ne distingue rien, et qui lui fait souvent dévorer ses propres enfants et déchirer leur mère, lorsqu'elle veut les défendre. Or, le lion souvent oublie qu'il est *le roi*, c'est à dire le plus fort de tous les animaux; et marchant d'un pas taanquille il n'ataque jamais l'homme, à moins qu'il ne soit provoqué; le tigre au contraire, quoique rassasié de sang, saisit et déchire une nouvelle proie avec la même rage:—il desole le pays qu'il habite.

Conclusion.

On en voit bien que, si à la force naturelle d'un homme, ou bien à la puissance d'un rang, n'est pas jointe la noblesse du cœur, la clémence et la magnanimité: un tel homme ressemblera par son caractère au tigre. D'ailleurs, l'homme est la plus noble, la plus parfaite, et la plus belle créature divine.....

6) Le Cygne.

Dans toute société, soit des animaux, soit des hommes, la violence est détestable, tandis que la douce autorité fait les rois. Le lion et le tigre sur

благодаренъ, за толкова добры услуги?—Той чака за да застарѣятъ тія животни, да ѹмъ изиска коєсж-тж и да се облѣче съ пењк.

5) Левъ-тъ и Тигръ-тъ.

Въ разрядъ-тъ на мъсоядни-тъ животни (домитаци), левъ-тъ е най голѣмо-то, най сило-то и често и най добро-то отъ всички-тъ други животни. Подиръ левъ-тъ, тигръ-тъ е, който надминува други-тъ животни въ сила и въ дерзостъ, но обикновенно онъ е най злія отъ всички-тъ.

При гордость-та, храбростъ-та и сила-та, левъ-тъ съединява и благородство-то, милость-тж и великодушіе-то; тогава като тигръ-тъ е низко звѣрски, жестокъ безъ справедливостъ, сирѣчъ безъ нуждъ.—Тай сѫщо-то се случява въ всѣки единъ рѣдъ на пѣща, дѣто чинове-тъ се даватъ съ силъ.

Левъ-тъ има благороденъ видъ (ликъ), ходянье-то му е тежъко, и всичко объявила него-вѣ-тж гордъ и величественъ предпримчивость; а тигръ-тъ има неблагороденъ видъ, и единъ характеръ отъ низкъ злобъ и отъ ненаситимъ жестокость; той нѣма други нагонъ (инстинктъ), освенъ единъ съпѣлъ звяростъ, която нищо не познава,

la terre , l'aigle et le vautour dans les airs , ne règnent que par la guerre , ne dominent que par l'abus de la force et par la cruauté ; au lieu que le cygne règne sur les eaux à tous les titres , qui fondent un empire de paix : la grandeur , la majesté , la douceur , avec des forces et du courage , à qui encore unie une volonté ferme de ne pas abuser , et de ne pas les employer que pour la défense . Il sait combattre et vaincre , sans jamais attaquer : il est roi paisible des oiseaux d'eau , il brave les tyrans de l'air ; il attend l'aigle , sans le provoquer , sans le craindre ; il repousse ses assauts , en opposant à ses armes , les coups précipités de ses aigles vigoureuses , et sonvent la victoire couronne ses efforts . Au reste , il n'a que ce fier ennemi ; tous les oiseaux de guerre le respectent , et il est en paix avec toute la nature ; il vit en ami plutôt qu'en roi , au milieu des nombreuses peuplades des oiseaux aquatiques , qui toutes semblent se ranger sous sa loi ; il n'est que le chef , le premier habitant d'une Commune tranquille , où les citoyens n'ont rien à craindre d'un maître , qui ne demande qu'autant , qu'il leur accorde , et ne veut que calme et liberté .

Les grâces de la figure , la beauté de la forme , repondent dans le cygne à la douceur du naturel ; il plaît à tous les yeux ; il décore , embellit tous les lieux

нищо не различава , която го накарва често да разкажа собственинъ-тъ си рожбы , да разкажа и майкожъ когато тя иска да ги заварди . Но левъ-тъ често забравя че е Царь-тъ , то есть най силният отъ всички-тъ животни , и като върви полекож и спокойно , никога не напада на човекъ , освенъ ако нѣкой го задразни ; тигръ-тъ напротивъ , ако и да се е наситилъ съ кръвъ , хваща пакъ и разкъсва единъ новъ добичъ съ сѫщожъ-тъ бѣснотиъ : — той опустошава земъ-тъ дѣто обитава .

ЗАКЛЮЧЕНИЕ .

Отъ това се вижда добрѣ , чи ако при естествената сила на единъ човекъ , или при могуществото на единъ чинъ , не е присъединено благородството на сърдце-то , милосердие-то и великодушіе-то : такжвъ единъ човекъ ще прилича по характеръ-тъ си на Тигръ-тъ . — Впрочемъ , човекъ е най благородна-та , най свржшена-та и най хубава-та Божественна тварь . . . . .

6) Лебедъ-тъ .

Въ всяко едно общество , было на животни , было на човекъ , насилиствеността е умразна , тогава ка-

qu'il fréquente; on l'aime, on l'applaudit, on l'admiré; nulle espèce ne le mérite mieux. La nature, en effet, n'a répandu sur aucune autre créature en général autant de ces grâces nobles et douces, qui nous rappellent l'idée de ses plus charmants ouvrages:—tout dans le cygne respire la beauté et l'enchantedement; tout nous l'annonce, tout le peint comme l'oiseau de l'amour; tout justifie la spirituelle et riante mythologie, d'avoir donné ce charmant oiseau pour père à la plus belle des mortelles....—

On doit encore reconnaître le cygne non-seulement comme le premier des navigateurs ailés, mais encore comme le plus beau modèle, que la nature nous ait offert pour l'art de la navigation.

Fier de sa noblesse, jaloux de sa beauté, le cygne semble d'avoir l'air de chercher à recueillir des suffrages, à captiver les regards, et il les captive en effet en étalant, et développant ses grâces par mille mouvements doux et suaves.

Aux avantages de la nature, le cygne réunit ceux de la liberté; libre sur nos eaux, il n'y séjourne, ne s'y établit, qu'en y jouissant d'assez d'indépendance pour exclure tout sentiment de servitude et de captivité; il paraît qu'il jouit du plaisir en s'approchant de l'homme, pourvu qu'il trouve en lui son hôte et son ami, et non son maître et son tyran.

то тиха-тавласть прави царіе-тъ. Левъ-тъ и тигръ-тъ на земя-та, орель-тъ и соколь-тъ (пиликъ-тъ) въ воздухъ-тъ, властвуватъ само чрезъ единъ войнж, и тѣ владѣятъ чрезъ злоупотребленіе-то на сила-та и на жесточина-та; вмѣсто това, лебедь-тъ властвува надъ воды-тѣ по всички-тѣ начала, които основаватъ едно царство на миръ-тъ; и които сѫ: голѣмна-та, величие-то, кротость-та съединена съ сиды-тѣ и съ дерзость-тѣ; при които ёще и единъ корава воля за да не се тѣ злоупотребятъ и да не се употребятъ освенъ само за заварданье. Той знае да се сбива и да надвива безъ да задразни нѣкога-си: онъ е миренъ царь на водни-тѣ птици, той презира мѫжителы-тѣ що живѣятъ въ воздухъ-тъ; чака орель-тъ безъ да го задразни, безъ да го е страхъ отъ него; онъ отблъсва нападванія-та му, като противостави на оружія-та му бѣрзы-тѣ удары на крила-та си, и често побѣда-та увѣличива усилия-та му. Впрочемъ, онъ има само тоя гордъ непрѣятель; всички-тѣ военни птици го почитатъ и се намира въ миръ съ всичко-то Естество; той живѣе по много приятелски, нежели като царь, между многочисленни-тѣ народности на водни-тѣ птици, които всички-тѣ кѫчи ли се нариждатъ подъ неговъ законъ. Той не е друго иницио, освенъ глава, пажрвія житель едания голѣма и спокойна Община, дѣто гражда-

Les anciens trop simples, ou trop sages, au lieu de remplir leurs jardins des beautés froides de l'art; il y plaçaient des beautés vives de la nature; et les cygnes faisaient l'ornement de toutes les tristes fossés d'eau des châteaux, ils décorent encore la plupart des rivières et même celles de quelques capitales. De nos jours, on en trouve aussi, mais bien rare.

не-тъ нѣмать какво да се боять отъ единъ господарь, който не иска друго, освенъ ѹмъ дава; и не иска освенъ тишинѫ и свободѫ.

Пріятности-тъ на лице-то, хубость-та на об разъ-тъ, отвѣщаватъ у лебедь-тъ на естественна-та му кротосъ; той се нрави (аресва) на всички-тъ очи; той украшава и охубавява всички-тъ мяста, които посѣщава; всѣки го обычай, хвали го и му се чуди; никой други видъ незаслужватуи по добрѣ. Естество-то, наистинѫ, не е расиржнало на никоя друга тварь въобще толкова отъ тыя благородны и тихи пріятности, които ни напомнятъ понятие-то на прекрасни-тъ му работи;—всичко диши у лебедя на хубость и веселбъ; всичко ни го объяявява, всичко ни го изнисва като птица на любовь-та; всичко оправдава духовито-то и засмято баснословие; дѣто е дало таѫ прекрасни птици за баща на най хубава-та отъ смѣрти-тъ.....

Трѣба єще да припознаемъ лебедь-тъ, не само като първия крилатенъ плавателъ, но єще и като най хубавия образецъ, който Естество-то ни е представило за искусство-то на плаваніе-то. Гордъ за своѧ-тъ благородность, ревнивъ за своѧ-тъ хубость, лебедь-тъ сякашъ ли че иска да приемва похвалы-тъ, да плѣни погледы-тъ, и наистинѫ гы плѣни, като показва и като открива свои-тъ пріят-

ности чрезъ хиляды сладки и пріятны движенія.

При ползи-тѣ на Естество-то, лебедь-тѣ присъединява и онія на свобода-та; свободенъ по наши-тѣ воды, той не обитава тамъ, не се установлява тамъ, освенъ да се радва съ единъ доволни независимость, за да отмахни всяко човѣство на робство и на плѣнность. Вижда се че онъ има удовольствиѣ като се приближи при человѣка, стига само да намѣри въ него гость-тѣ и пріятель-тѣ си, а не господарь-тѣ и мѫчитель-тѣ си.

Вети-тѣ человѣци, твѣрдѣ простообычни и твѣрдѣ мѫдри, вмѣсто да пълнятъ градины-тѣ си съ студены хубости на искуство-то; тѣ ставили тамъ живы хубости на Естество-то; и лебеди-тѣ правяха укращеніе-то на всички-тѣ тажни трапове съ водж (хаузи) на чифлици-тѣ юмъ, тѣ укращаваха єще най голѣмѣш-тѣ часть на рѣки-тѣ, даже и онъя на нѣкои столици. На наши-тѣ дни (въ наше-то времѧ), памиратъ се отъ тѣхъ єще, но твѣрдѣ рѣдко.
